

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กระมล ทองธรรมชาติ, สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. กฎหมายเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร : มาสเตอร์เพรส, 2531.

โกสินทร์ วงศ์สุวรรณ. เรื่องของรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2522.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โครงการศึกษาต่อเนื่องคณะรัฐศาสตร์. ระบบการเลือกตั้งกับการพัฒนาทางการเมืองของไทย. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2530.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภา และคณะทหาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2524.

เดือน บุญาค. กฎหมายรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งนิคदार. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2478.

ชงชัย วินิจจะกุล. การเมืองเรื่องกำหนดเขตเลือกตั้ง. มุสนธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา. ไม่ปรากฏสถานที่และปีที่พิมพ์.

ธีรชัย ภูไพบูลย์, ถาวร เกียรติทับทิว, ภาณุ ชรรณสุวรรณ และพสุ ลีตถาวรณ. ปัญหาและอุปสรรคของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา พ.ศ.2529. สงขลา: อีลลายนด์เพรส, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.

บุรีรักษ์ นามวัฒน์. ความรู้เรื่องประชาธิปไตยสำหรับประชาชน. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 2527.

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

ปงทะ สุทธิประภา. หลักเกณฑ์ทั่วไปในการเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การพิมพ์-
กรุงเทพมหานคร, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.

ไพโรจน์ สีขนาม. รัฐธรรมนูญ บทกฎหมาย และเอกสารสำคัญในทางการเมืองของประเทศไทย.
เล่ม 2 พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520.

โยอัคซิม เพเตอร์ส. แนะนำประเทศและประชาชนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน. สำนักพิมพ์
อัลเตสชูลเฮาส์, 1984.

วิทยา นาศิริกุลกิจ และ สุรพล ราชภัฏทาร์กซ์. พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์.
กรุงเทพมหานคร : กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2530.

วิษณุ เครืองาม. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร : แสงสุทธิการพิมพ์, 2530.

สิริวัฒน์ สุภรณ์ไพบูลย์. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, 2524.

สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาการเมืองของไทย : ปริสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมือง
และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์,
2531.

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

หยุด แสงอุทัย. หลักรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้งทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 7. พระนคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2513.

วารสาร

ถาวร เกียรติทับทิว. "ปัญหากฎหมายเลือกตั้ง." รัฐสภาสาร 34 (สิงหาคม 2529) : 76-83.

บุญศรี มีวงศ์อุไร. "กฎหมายเลือกตั้งเยอรมัน." วารสารนิติศาสตร์ 17 (กันยายน 2530)
: 1-34.

บุญเรือง บุรศักดิ์. "การเลือกตั้ง." รัฐสภาสาร 31 (มีนาคม 2526) : 45-65.

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. "อุดมการณ์จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในประเทศไทย." วารสารสังคม-
ศาสตร์ 13 (เมษายน 2519) : 52-55.

โกศล พลกุล. "ระบบการเลือกตั้ง." วารสารสังคมศาสตร์ 19 (กันยายน 2525) : 1-27.

หนังสือพิมพ์

ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนบทความ. "เลือกตั้งเยอรมันรัฐบาลขณะแต่กันนี้." สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
(1-7 กุมภาพันธ์ 2530) : 25.

ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนบทความ. "โฉนดหัวผักกาดจึงกำชัยในการเลือกตั้ง." มติชนสุดสัปดาห์
(15 กุมภาพันธ์ 2530) : 43-44.

ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนบทความ. "การเลือกตั้งระบบการเมืองไทยในอนาคต." สยามรัฐสัปดาห์-
วิจารณ์ (19-25 มิถุนายน 2531) : 22-24.

วิทยานิพนธ์

ชาวิณี ภาวะสุทธิการ. "ระบบการเลือกตั้งและผลสะท้อนต่อพรรคการเมืองในประเทศไทย."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2516.

วรสิทธิ์ อภิชาติโชติ. "การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง : แนวคิดและผล." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533.

เอกสารอัดสำเนา

บุญศรี มีวงศ์โรษะ. "ระบบการเลือกตั้งของนานาประเทศ." โครงการศึกษานโยบายสาธารณะ
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย (กุมภาพันธ์ 2531) (อัดสำเนา).

มหาดไทย, กระทรวง. ฝ่ายพัฒนาการเมืองและการปกครอง สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย.
รายงานการวิจัยการศึกษาเกี่ยวกับการซื้อคะแนนเสียงและการทุจริตในการเลือกตั้ง.
ไม่ปรากฏสถานที่และปีที่พิมพ์. (อัดสำเนา)

— . การพัฒนากรรมการบริหารสมาชิกพรรคการเมืองและผู้ทรงคุณวุฒิ ตาม
โครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ประชาชน. ไม่ปรากฏสถานที่และปีที่พิมพ์.
(อัดสำเนา)

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. "รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ครั้งที่ 60."
31 สิงหาคม 2517. (อัดสำเนา)

อุกฤษ มงคลนาวิน. การเลือกผู้แทนตามอัตราส่วน. ไม่ปรากฏสถานที่และปีที่พิมพ์.
(อัดสำเนา)

ภาษาอังกฤษBooks

Bogdanor, Vernon, What is Proportional Representation? Great Britain :
Billing and Sons Ltd., 1984.

Bogdanor, Vernon, and Buttler, David, (Ed.), Democracy and Elections :
Electoral Systems and Their Political Consequences. New York :
Cambridge University Press, 1983.

Conradt, David P., The German Polity. 2 nd ed. New York : Longman
Inc., 1982.

Doring, Herbert, and Smith, Gordon, (Ed.), Party Government and
Political Culture in Western German. London : Macmillan, 1982.

Hand, Georgel and Sasse, European Electoral System Handbook. London:
Butterworths Litho, 1979.

Herz, John H., The Government of German. New York : Harcourt, 1967.

Katz, Richard S., A Theory of Parties and Electoral Systems
Baltimore : Jonhs Hopkins, 1980.

Lakeman, Enid, and Lambert, James K., Voting in Democracies : A Study of Majority and Proportional Electoral System. London : Faber and Faber, 1955.

Mackie, Thomas, T., and Rose, Richard, The International Almanac of Electoral History. 2 nd ed. New York : Facts on File, 1982.

Mackenzie, and Millar, William James, Free Elections. London : George Allen and Unwin, 1958.

Nohlen, Dieter, Elections and Electoral Systems. TR. From The German By Derek Rutler. Bonn : Friedrich Ebert Stiftung, 1984.

Rae, Douglas W., The Political Consequences of Electoral Laws. New Haven : Yale University, 1967.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงผลการเลือกตั้งในรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ในประเทศเยอรมัน

พรรค	ปี 1907			ปี 1912		
	A	B	C	A	B	C
Conservatives	67	60	-7	53	43	-10
Moderate Conservatives	24	24	0	13	14	+1
National Liberals	47	54	+7	25	45	+20
Progressives	30	42	+12	14	42	+28
Anti - Semites	12	16	+4	2	3	+1
Zentrum	101	105	+4	98	91	-7
Social Democrats	73	43	-30	144	110	-34
National minorities	29	29	0	34	33	-1
Others	14	24	+10	14	16	+2

หมายเหตุ : A จำนวนที่นั่งในรอบที่ 1

B จำนวนที่นั่งในรอบที่ 2

C B-A

: แสดงให้เห็นถึงจำนวนที่นั่งของพรรค Social Democrats ที่ลดลงมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพรรคการเมืองอื่น ๆ ทำให้พรรคนี้หันมาสนใจระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Vernon Bogdanor and David Butler (Ed.), Democracy and elections : Electoral system and their political consequences, (New York : Cambridge University Press, 1983), P. 87.

ตารางที่ 10 แสดงร้อยละของจำนวนที่นั่งเปรียบเทียบกันคะแนนเสียงที่ได้รับของพรรคการเมืองในประเทศเยอรมัน

พรรค	1871		1874		1877		1878		1881		1884			
	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง
Centre Party	18.0	16.0	27.9	22.9	24.8	23.4	23.1	23.7	23.2	25.2	22.6	24.9	20.1	24.7
German Conservative	14.1	14.9	6.9	5.5	9.7	10.1	13.0	14.9	16.3	12.6	15.2	19.6	15.2	20.2
German Peoples Party	0.5	0.3	0.4	0.3	0.8	1.0	1.1	0.8	2.0	2.3	1.7	1.8	1.2	0.0
German Reich Party	8.9	9.7	7.2	8.3	7.9	9.6	13.6	14.4	7.4	737	638	7.1	9.8	10.3
Liberal Reich Party	7.0	7.9	1.0	0.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nationan Liberals	30.22	32.7	29.7	39.0	29.7	32.2	25.8	24.9	14.6	11.8	17.6	12.8	22.3	24.9
Liberal Union	-	-	-	-	29.7	3.3	25.8	2.5	8.4	11.6	-	-	-	-
Progressive Party	8.8	12.0	8.6	12.3	7.7	8.8	6.7	6.5	12.7	15.1	-	-	-	-
Social Democrats	3.2	0.5	6.8	2.3	9.1	3.0	7.6	2.3	6.1	3.0	9.7	6.0	10.1	2.8
Alsations	-	-	4.5	3.8	3.7	3.8	3.1	3.8	3.0	3.8	2.9	3.8	3.1	3.8
Danes	0.5	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.5	0.3	0.3	0.2	0.3
Hanoverian Party	2.2	2.4	1.8	1.0	1.8	1.0	1.8	2.5	1.7	2.5	1.7	2.8	1.5	1.0
Poles	4.5	3.4	3.8	3.5	4.0	3.5	3.6	3.5	3.8	4.5	3.6	4.0	2.9	3.3
Anti - Semites	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.2	0.3
Liberal Party	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17.6	16.9	12.9	8.1
Other	2.0	0.0	0.9	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	0.2	0.0	0.6	0.5

ตารางที่ 10 (ต่อ)

พรรค	1890		1893		1898		1903		1907		1912	
	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง	คะแนน	ที่นั่ง
Centre Party	18.6	26.7	19.1	24.2	18.8	25.7	19.8	25.2	19.4	26.4	16.4	22.9
German Conservative	12.4	18.4	13.5	18.1	11.1	14.1	10.0	13.6	9.4	15.1	9.2	10.8
German Peoples Party	2.0	2.5	2.2	2.8	1.4	2.0	1.0	1.5	1.2	1.8	-	-
German Reich Party	6.7	5.0	5.7	7.1	4.4	5.8	3.5	5.3	4.2	6.0	3.0	3.5
National Liberals	16.3	10.6	13.0	13.4	12.5	11.6	13.9	12.8	14.5	13.6	13.6	11.3
Social Democrats	19.7	8.8	23.3	11.1	27.2	14.1	31.7	20.4	29.0	10.8	34.8	27.7
Alsations	1.4	2.5	1.5	2.0	1.4	2.5	1.1	2.3	0.9	1.8	1.3	2.3
Danes	0.2	0.3	0.2	0.3	0.2	0.3	0.2	0.3	0.1	0.3	0.1	0.3
Hanoverian Party	1.6	2.0	1.3	1.8	1.4	2.3	1.0	1.5	0.7	0.3	0.7	1.3
Poles	3.4	4.0	3.0	4.8	3.1	3.5	3.7	4.0	4.0	5.0	3.6	4.5
Anti - Semites	0.7	1.3	3.4	4.0	3.7	3.3	2.6	2.8	2.2	4.0	0.5	0.8
Liberal Party	16.0	16.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Liberal People Party	-	-	8.7	6.0	7.2	7.3	5.7	5.3	6.5	7.1	-	-
Liberal Union	-	-	3.4	3.3	2.5	3.0	2.6	2.3	3.2	3.5	-	-
Bavarian Farmers League	-	-	0.9	1.0	1.8	1.3	1.2	1.0	0.7	0.3	0.4	0.5
Farmers League	-	-	-	-	1.4	1.5	1.3	1.0	1.1	2.0	0.2	0.5
Economic Union	-	-	-	-	-	-	-	-	0.9	1.3	2.5	2.5
Progressive People Party	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12.3	10.6
Others	1.0	0.5	0.8	0.3	1.9	1.8	1.0	0.8	1.9	0.8	1.4	0.5

หมายเหตุ : แสดงให้เห็นถึงความเสียเปรียบของพรรค Social Democrats เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเสียงกับจำนวนที่นั่งที่ได้รับอันเป็นผลทำให้พรรคนี้พัฒนาสู่ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน

² ปรากฏจาก Thomas T. Mackie and Richard Rose, The International Almanac of Electoral History, 2nd ed. (New York : Facts on File, 1982), pp. 147-153.

ตารางที่ 11 แสดงการทดลองแบ่งเขตเลือกตั้งในกรุงเทพฯ พ.ศ. 2531

ทดลองแบ่งเขตใหม่ที่ 1

เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้ง	จำนวนประชากร (คน)	มี สส. (คน)
1.	เขตดุสิต (ยกเว้นแขวงสี่แยกมหานาคและแขวงสวนจิตรลดา)	521,381	3
2.	เขตพระนคร ป้อมปราบฯ สัมพันธวงศ์ บางรัก ปทุมวัน	471,956	3
3.	เขตพญาไทและแขวงสี่แยกมหานาค แขวงสวนจิตรลดา	391,378	3
4.	เขตพระโขนง (ยกเว้นแขวงคลองตัน แขวงคลองเตย) และเขตลาดกระบัง	514,450	3
5.	เขตห้วยขวางและแขวงคลองตัน แขวงคลองเตย	462,259	3
6.	เขตยานนาวา	414,235	3
*7.	เขตบางเขน (เฉพาะแขวงตลาดบางเขน, สายไหม, ออเงิน, ท่าแร้ง, คลองถนน, อนุสาวรีย์) และเขตบางกะปิ (เฉพาะแขวงลาดพร้าว, จรเขี้ยว, วังทองหลาง และคลองจั่น)	516,064	3
8.	เขตธนบุรี คลองสาน	421,730	3
9.	เขตบางขุนเทียน ราษฎร์บูรณะ	440,342	3
10.	เขตบางกอกน้อย คลิ่งชัน	395,876	3
11.	เขตภาษีเจริญ หนองแขม บางกอกใหญ่	410,565	3
*12.	แขวงลาดยาว, สีกัน, กุ่มสองห้อง (เขตบางเขน)	331,446	2
*13.	เขตมีนบุรี หนองจอก และแขวงหัวหมาก คลองกุ่ม คันนายาว สะพานสูง (เขตบางกะปิ)	317,670	2
รวม		5,609,352	37

หมายเหตุ * เขตที่แบ่งใหม่ นอกนั้นคงเดิมตามการแบ่งเขตในการเลือกตั้งปี 2531

ทดลองแบ่งเขตใหม่ที่ 2

เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้ง	จำนวนประชากร (คน)	มี สส. (คน)
1.	เขตคูสิต (ยกเว้นแขวงสี่แยกมหานาคและแขวงสวนจิตรลดา)	521,381	3
2.	เขตพระนคร ป้อมปราบฯ สัมพันธวงศ์ บางรัก ปทุมวัน	471,956	3
3.	เขตพญาไทและแขวงสี่แยกมหานาค แขวงสวนจิตรลดา	391,378	3
* 4.	เขตหนองจอก ลาดกระบัง และเขตพระโขนง (ยกเว้นแขวงคลองตัน คลองเตย พระโขนง)	494,007	3
* 5.	เขตห้วยขวาง ยกเว้นแขวงสามเสนนอก และแขวงคลองตัน คลองเตย พระโขนง (เขตพระโขนง)	506,776	3
6.	เขตยานนาวา	414,235	3
* 7.	เขตบางกะปิ และแขวงสามเสนนอก (เขตห้วยขวาง)	478,488	3
8.	เขตธนบุรี คลองสาน	421,730	3
9.	เขตบางขุนเทียน ราษฎร์บูรณะ	440,342	3
10.	เขตบางกอกน้อย ดลิ่งชัน	395,876	3
11.	เขตภาษีเจริญ หนองแขม บางกอกใหญ่	410,565	3
* 12.	เขตบางเขนเฉพาะแขวงสีกัน กุ่มสองห้อง ลาดยาว	331,446	2
* 13.	เขตมีนบุรี และเขตบางเขนที่เหลือ (อนุสาวรีย์ท่าแร้ง, ออเงิน, สายไหม, ตลาดบางเขน, คลองถนน)	331,172	2
	รวม	5,609,352	37

หมายเหตุ * เขตที่แบ่งใหม่ นอกนั้นคงเดิมตามการแบ่งเขตในการเลือกตั้งปี 2531

ทดลองแบ่งเขตใหม่ที่ 3

เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้ง	จำนวนประชากร (คน)	มี สส. (คน)
*1.	เขตพระนคร สัมพันธวงศ์ ป้อมปราบฯ บางรัก และแขวงวชิระ ส่วนจิตรลดา สีแยกมหานาค ดุสิต (เขตดุสิต)	437,250	3
*2.	เขตพญาไท และแขวงนครไชยศรี (เขตดุสิต)	505,112	3
*3.	แขวงบางซื่อ (เขตดุสิต) และแขวงลาดยาว (เขตบางเขน)	496,269	3
4.	เขตพระโขนง (ยกเว้นแขวงคลองตัน คลองเตย)	450,575	3
*5.	เขตห้วยขวางและแขวงห้วยขวาง ลาดพร้าว จรเขี้ยว (เขตบางกะปิ)	453,126	3
6.	เขตยานนาวา	414,235	3
*7.	เขตบางกะปิ (ยกเว้นแขวงวังทองหลาง ลาดพร้าว จรเขี้ยว) และเขตมีนบุรี หนองจอก ลาดกระบัง และแขวงท่าแร้ง ออเงิน (เขตบางเขน)	480,397	3
8.	เขตธนบุรี คลองสาน	421,730	3
9.	เขตบางขุนเทียน ราษฎร์บูรณะ	440,342	3
10.	เขตบางกอกน้อย คลองตัน	395,876	3
11.	เขตภาษีเจริญ หนองแขม บางกอกใหญ่	410,565	3
*12.	เขตปทุมวันและแขวงคลองตัน คลองเตย (เขตพระโขนง)	345,107	2
*13.	เขตบางเขน ยกเว้นแขวงลาดยาว ท่าแร้ง ออเงิน	358,768	2
รวม		5,609,352	37

- หมายเหตุ 1. * เขตที่แบ่งใหม่ นอกนั้นคงเดิมตามการแบ่งเขตในการเลือกตั้งปี 2531
2. การทดลองแบ่งแบบมีผลการแบ่งเขตปกครองออกเป็น เขตเลือกตั้งต่าง ๆ กันคือ
- เขตดุสิต แบ่งออกเป็น 3 เขตเลือกตั้ง
- เขตบางเขน แบ่งออกเป็น 3 เขตเลือกตั้ง
- เขตบางกะปิ แบ่งออกเป็น 2 เขตเลือกตั้ง
- เขตพระโขนง แบ่งออกเป็น 2 เขตเลือกตั้ง
- : การทดลองแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ทั้ง 3 แบบ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งแต่ละแบบจะส่งผลกระทบต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่แตกต่างกันออกไป

ตารางที่ 12 แสดงวิธีการหาเสียงที่ได้ผลมากที่สุดในการเลือกตั้ง
เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2526

ลำดับ	วิธีการที่ใช้ในการหาเสียง	ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง		ผู้ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เดินหาเสียงถึงตัว	19	42.1	141	39.8
2.	พูดในที่ชุมนุมชน	16	35.6	100	28.2
3.	แจกสิ่งของเงินทอง	2	4.4	72	24.0
4.	จัดหาหัตถ์ฉะแน	4	8.9	22	6.6
5.	หนังสือเชิญชวน- ใบปลิว	-	-	2	0.6
6.	ป้ายประชาสัมพันธ์	-	-	2	0.6
7.	รถโฆษณา	1	2.2	9	2.5
8.	อื่น ๆ	1	2.2	4	1.1
9.	ไม่ตอบ	2	4.4	2	0.6
	รวม	45	100.0	354	100.0

หมายเหตุ : เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งที่ได้ผลมากที่สุด ซึ่งหาก
การแบ่งเขตเลือกตั้งที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนเสียเปรียบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴ กระทบ ทงชรรษชาติ, สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงษ์โกลเลิศ, กฎหมายเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล (กรุงเทพมหานคร : มาสเตอร์เพรส, 2531), หน้า 75.

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในเยอรมัน ค.ศ. 1949-1980

ปี ค.ศ.	จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	จำนวนผู้มาออกเสียงลงคะแนน	ร้อยละ
1949	31,207,620	24,495,614	78.50
1953	33,202,287	28,479,550	85.80
1957	35,400,923	31,072,894	87.80
1961	37,440,715	32,849,624	87.70
1965	38,510,395	33,416,207	86.80
1969	38,677,325	33,523,064	86.70
1972	41,446,302	37,761,589	91.10
1976	42,058,015	38,165,753	90.70
1980	43,231,741	38,292,176	88.60

หมายเหตุ : เพื่อแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวเยอรมัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵Thomas T. Mackie and Richard Rose, The International Almanac of Electoral History (New York, Facts on File, 1982), p.159.

ตารางที่ 14 แสดงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการปกครองและความพึงพอใจในการแข่งขันทางการเมืองของผู้แทนราษฎรในเยอรมัน
ค.ศ. 1950-1978 (%)

คำถาม	1950	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	71	77	78
อิตเลอร์เป็นหนึ่งในรัฐบุรุษที่ยิ่งใหญ่ของเยอรมันหรือไม่																						
ใช่	-	-	-	-	-	48	43	-	-	42	34	30	37	35	29	-	-	32	-	-	-	31
ไม่ใช่	-	-	-	-	-	36	37	-	-	41	43	43	44	44	44	-	-	52	-	-	-	56
ไม่ทราบ	-	-	-	-	-	16	20	-	-	17	23	27	19	21	27	-	-	16	-	-	-	14
พรรคนาซีใหม่																						
สนับสนุน	-	-	-	16	-	-	15	11	11	11	-	-	8	-	-	-	7	6	-	-	7	-
ไม่สนับสนุน	-	-	-	62	-	-	61	66	64	62	-	-	71	-	-	-	74	78	-	-	79	-
เป็นกลาง	-	-	-	22	-	-	24	23	25	27	-	-	21	-	-	-	19	16	-	-	14	-
การแข่งขันทางการเมือง ประเทศควรจะมีพรรคการเมือง																						
พรรคเดียว	25	23	21	20	19	15	11	12	12	12	11	11	-	-	-	-	-	8	7	-	6	5
หลายพรรค	53	60	68	66	69	74	76	77	77	76	79	73	-	-	-	-	-	82	81	-	90	92
ไม่ตัดสินใจ, อื่น ๆ, ไม่มีคำตอบ	22	17	11	14	12	11	13	11	11	12	10	16	-	-	-	-	-	10	12	-	4	3

หมายเหตุ : เพื่อแสดงทัศนคติในการปกครองและความพึงพอใจในการแข่งขันทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งชาวเยอรมันจะไม่สนับสนุนการเกิดขึ้นของพรรคนาซีใหม่ และสนับสนุนที่จะให้มีการแข่งขันทางการเมืองระหว่างพรรคหลายพรรค เนื่องจากการได้รับประสบการณ์ในทางการเมืองสมัยที่อิตเลอร์เป็นนายกรัฐมนตรี อันเป็นสาเหตุให้ชาวเยอรมันให้ความสนใจในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

^๑David P. Conradt, *The German Polity*, 2nd ed. (New York : Longman, 1982), p.55.

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในประเทศไทย พ.ศ. 2476-2529

วันเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิ	จำนวนผู้ไปใช้สิทธิ	ร้อยละ
15 พ.ย. 2476	4,278,231	1,773,532	41.45
7 พ.ย. 2480	6,123,239	2,462,535	40.22
12 พ.ย. 2481	6,310,172	2,210,332	35.03
2 ม.ค. 2489	6,431,827	2,091,788	32.52
29 ม.ค. 2491	7,176,464	2,117,464	26.54
26 ก.พ. 2495	7,602,591	2,461,291	38.76
26 ก.พ. 2500	9,859,039	5,668,566	57.50
15 ธ.ค. 2500	9,911,118	4,370,586	40.10
10 ก.พ. 2512	14,820,080	7,285,832	49.16
26 ม.ค. 2518	18,343,486	9,473,320	47.17
4 เม.ย. 2519	20,623,430	9,072,629	43.99
22 เม.ย. 2522	21,284,790	9,344,045	43.90
18 เม.ย. 2526	24,224,470	12,295,339	50.75
27 ก.ค. 2529	26,160,100	16,070,957	61.43

หมายเหตุ : เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งในระดับที่ค่อนข้างต่ำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁷ กระทบ ทงชรรวมชาติ และคณะ, กฎหมายเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล, หน้า 40.

ตารางที่ 16 แสดงสถิติเปรียบเทียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529
แยกตามประเภทอาชีพก่อนได้รับเลือกตั้ง

กลุ่มที่	ประเภทอาชีพ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ
1	ธุรกิจการค้า	134	38.62
2	ทนายความ	45	12.97
3	นักการเมือง	43	12.39
4	รับราชการ	42	12.10
5	ข้าราชการบำนาญ	19	5.48
6	เกษตรกร	15	4.33
7	ครู-อาจารย์	15	4.33
8	นายแพทย์	7	2.02
9	วิศวกร	4	1.85
10	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	.86
11	ธนาคาร	5	1.44
12	นักหนังสือพิมพ์	3	.86
13	รับจ้าง	3	.86
14	อื่น ๆ	6	1.73
15	ไม่ระบุ	3	.86

หมายเหตุ : เพื่อแสดงให้เห็นถึงอาชีพของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทย ยังให้ความสำคัญต่อฐานะทางการเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่เป็นประชาธิปไตย อาชีพนักธุรกิจจึงเป็นอาชีพที่สมัครเข้ารับเลือกตั้งมากที่สุด

^๑ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนบทความ, "การเลือกตั้งกับระบบการเมืองไทยในอนาคต," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ (19-25 มิถุนายน 2531) : 22.

ตารางที่ 17 แสดงการจำแนกการลงคะแนนเสียงตามศาสนาในเยอรมัน

รัฐ	กลุ่มศาสนาหลัก	คริสเตียนเดโมแครต %		โซเชี่ยลเดโมแครต %		ฟรีเดโมแครต %	
		1965	1961	1965	1961	1965	1961
ชเลสวิก (Schleswig)	โปรเตสแตนต์	48	42	39	36	9	14
ฮัมบวร์ก (Hamburg)	โปรเตสแตนต์	38	32	48	47	9	16
โลเวอร์ แซกโซนี (Lower Saxony)	โปรเตสแตนต์	46	39	40	39	11	13
เบรเมน (Bremen)	โปรเตสแตนต์	34	27	49	50	12	15
นอร์ทไรน์-เวสท์ฟาเลิน (Northrhine-West)	คาทอลิก	47	48	43	37	8	12
ซาร์ (Saar)	คาทอลิก	47	49	40	34	9	13
เฮสเซน (Hessen)	โปรเตสแตนต์	38	35	46	43	12	15
ไรน์ลันด์-พาลาติเนต (Rhineland-Palatinate)	คาทอลิก	49	49	37	34	10	13
บาเดน-วีเทมเบอร์ก (Baden-Wuerttemberg)	โปรเตสแตนต์	50	45	33	32	13	17
บาวาเรีย (Bavaria)	คาทอลิก	56	55	33	30	7	9
สาธารณรัฐเยอรมัน	-	47.6	45.3	39.3	36.2	9.5	12.8

⁹ John H. Herz, The Government of Germany (New York : Harcourt, 1967), p.108.

ตารางที่ 18 แสดงความนิยมในพรรคการเมืองโดยแบ่งตามกลุ่มอาชีพ

อาชีพ	คริสเตียน- เดโมแครต %	โซเชี่ยล- เดโมแครต %	อื่น ๆ %	กลาง %
ประกอบธุรกิจส่วนตัว, วิชาชีพ	46	18	17	19
เสมียน, ข้าราชการ	38	39	7	16
คนงานที่ใช้ความชำนาญ	28	56	3	13
คนงานที่ไม่ต้องใช้ความชำนาญ	32	48	3	17
สมาชิกของสมาคม	24	61	3	12
ชาวนา	66	8	9	17
ข้าราชการบำนาญ	41	36	5	18
แม่บ้าน	43	31	4	22

10

ตารางที่ 19 แสดงคะแนนเสียงที่ 2 ของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของเยอรมัน
ค.ศ. 1949 - 1980

พรรค	ปี ค.ศ.								
	1949	1953	1957	1961	1965	1969	1972	1976	1980
คริสเตียนเดโมแครต/ คริสเตียนโซเชี่ยล	31	45	50	45	47	46	45	48.6	44.5
โซเชี่ยลเดโมแครต	29	29	32	36	39	43	46	42.6	42.9
ฟรีเดโมแครต	12	9	8	13	10	6	8	7.9	10.6
อื่น ๆ	28	17	10	6	4	5	1	0.9	2.0

11

หมายเหตุ : ตารางที่ 17, 18, 19 แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
ของชาวเยอรมันที่สนับสนุนพรรคการเมืองมากกว่าตัวบุคคล โดยพิจารณาจากกลุ่ม
ศาสนา อาชีพ และคะแนนเสียงที่ 2 ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้ในประเทศเยอรมันมี
พรรคการเมืองที่มีบทบาทสำคัญเพียง 2 พรรคเท่านั้น

¹⁰ Ibid.

¹¹ David P. Conradt, *The German Polity*, p.125.

ตารางที่ 20 แสดงการคำนึงถึงพรรคการเมืองหรือตัวผู้สมัครของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
กลุ่มตัวอย่างต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พ.ศ. 2529

จำแนกตาม	การลงคะแนนเสียงคำนึงถึง				
	พรรคการเมือง	ผู้สมัคร	พรรคและผู้สมัคร	ไม่คำนึงถึง 2 อย่าง	ร้อยละ
<u>ที่อยู่อาศัย</u>					
กทม.	66.7	21.0	10.5	1.9	2.8
ในเมือง	36.3	41.5	20.3	2.3	47.8
ชนบท	34.1	45.8	16.2	3.9	49.3
<u>เพศ</u>					
ชาย	40.6	38.1	19.4	2.0	57.7
หญิง	30.6	49.1	16.0	4.5	42.3
<u>อายุ</u>					
น้อย	36.6	39.3	22.2	1.9	46.2
กลาง	37.3	44.3	14.6	3.9	46.1
มาก	29.4	53.1	12.6	4.9	7.7
<u>การศึกษา</u>					
ไม่ได้เรียนหนังสือ	14.5	59.3	11.7	14.5	3.9
ป.7 ลงมา	35.3	47.8	13.9	3.1	70.1
มัธยมศึกษา	42.6	30.1	25.8	1.5	16.2
สูงกว่ามัธยมฯ และ ไม่ได้รับ					
ปริญญา	43.1	19.3	36.5	1.1	9.7
ปริญญาตรี	-	-	-	-	-
<u>อาชีพ</u>					
ข้าราชการ	40.1	20.2	39.1	0.6	8.4
รัฐวิสาหกิจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน					
ธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย	38.7	41.8	17.3	2.3	34.6

ตารางที่ 20 (ต่อ)

จำแนกตาม	การลงคะแนนเสียงคำนึงถึง				
	พรรค การเมือง	ผู้สมัคร	พรรคและ ผู้สมัคร	ไม่คำนึงถึง 2 อย่าง	ร้อยละ
ลูกจ้าง พนักงาน	29.4	32.4	33.8	4.4	1.8
กรรมกรรับจ้าง	30.9	48.4	15.2	5.2	9.8
เกษตรกร	35.6	47.2	13.8	3.4	39.3
นักศึกษา	65.2	4.3	30.4	0.0	0.6
ไม่ประกอบอาชีพ	30.6	47.1	16.5	5.8	5.5
<u>รายได้</u>					
น้อย	31.8	49.2	14.8	4.1	53.7
กลาง	41.6	35.4	21.1	1.9	37.2
มาก	45.5	31.2	23.2	0.6	9.0
ร้อยละ	36.4	42.6	17.9	3.1	100.0

12

หมายเหตุ : แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยที่นิยมตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง โดยพิจารณาจาก ที่อยู่อาศัย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้มีพรรคการเมืองมากพรรค

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹² กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, รายงานวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2530), หน้า 83.

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้ง พ.ศ. 2522-2531

ปีการเลือกตั้ง	จำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัคร	จำนวนพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้ง
2522	10	7
2526	15	11
2529	16	15
2531	19	15

13

หมายเหตุ : แสดงให้เห็นถึงจำนวนพรรคการเมืองมากพรรค เนื่องจากพฤติกรรมของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ความนิยมต่อบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹³ ชีวชัย ภูโพบูลย์, ถาวร เกียรติทับทิว, ภาณุ ชรรณสุวรรณ และพสุ สัตถาภรณ์, ปัญหาและอุปสรรคของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2529 (สงขลา : อัลลายนด์เพรส, ไบปรากฎปีที่พิมพ์), หน้า 119.

ตารางที่ 22 แสดงคะแนนนิยมกับจำนวนที่นั่งในสภาของพรรคการเมือง
ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2529

ลำดับ	พรรค	คะแนนนิยม	%	จำนวนที่นั่งสภา	%
1.	ประชาธิปัตย์	8,448,695	22.21	100	28.82
2.	ชาติไทย	6,496,005	17.31	63	18.15
3.	กิจสังคม	4,565,570	12.17	51	14.95
4.	สหประชาชาติไทย	3,810,643	10.15	38	10.95
5.	ราษฎร	2,785,696	7.42	18	5.19
6.	ประชากรไทย	2,612,711	6.96	24	6.92
7.	กิจประชาคม	2,268,346	60.04	15	4.32
8.	ก้าวหน้า	1,998,421	5.33	9	2.59
9.	รวมไทย	1,658,771	4.42	19	5.48
10.	ชาติประชาธิปไตย	1,078,119	2.87	3	0.86
11.	มวลชน	720,805	1.92	3	0.86
12.	เสรีนิยม	404,938	1.08	1	0.29
13.	แรงงานประชาธิปไตย	246,469	0.66	1	0.29
14.	พลังใหม่	232,027	0.62	1	0.29
15.	ปวงชนชาวไทย	198,123	0.53	1	0.29
16.	รักไทย	85,241	-	-	-
	รวม	37,610,580	100.00	347	100.00

14

หมายเหตุ : เพื่อแสดงให้เห็นจำนวนคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับ และหากจะนำเกณฑ์การแบ่งสรรที่นั่งดังเช่นในประเทศเยอรมัน คือ หากพรรคการเมืองไม่ได้รับคะแนนเสียงทั้งหมดถึง 5% จะไม่ได้รับการแบ่งสรรที่นั่งในสภา ซึ่งการนำเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้จะทำให้เหลือพรรคการเมืองเพียง 7 พรรค

¹⁴ ปรับปรุงจากกองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง.

ตารางที่ 23 แสดงร้อยละของบัตรเสียจากจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งและจากจำนวนบัตรเสียที่เจงนับจากหน่วยเลือกตั้งตัวอย่างของการเลือกตั้งทั่วไป (27 กรกฎาคม พ.ศ.2529) ในกรุงเทพฯ

สาเหตุ/ลักษณะของบัตรเสีย	ผู้ใช้สิทธิ	จำนวนบัตรเสีย	% ของบัตรเสียผู้ใช้สิทธิ	% ของบัตรเสียจากจำนวนบัตร
1. ผู้เลือกตั้งไม่รู้วิธีการลงคะแนน	-	128	1.59	54.70
1.1 ไม่ทำเครื่องหมาย (ทำเครื่องหมายอื่น)	-	50	0.62	21.37
1.2 กาเครื่องหมายผิดที่	-	34	0.42	14.53
1.3 กาเครื่องหมายเกิน 3 หมายเลข	-	37	0.46	15.81
1.4 จุดตัดกันของเครื่องหมาย ไม่อาจวินิจฉัยได้ว่าเลือก หมายเลขใด	-	7	0.09	2.99
2. ผู้เลือกตั้งเจตนาทำให้บัตรเสีย	-	73	0.91	31.20
2.1 ไม่ทำเครื่องหมายใด ๆ	-	71	0.89	30.34
2.2 เจตนากาบัตรแล้วขีดฆ่าทิ้ง	-	-	-	-
2.3 เจตนาใช้ปากกาเจาะบัตรให้ทะลุ	-	-	-	-
2.4 กากุหลาบ	-	2	0.02	0.86
3. อื่น ๆ	-	4	0.05	1.71
3.1 กาหมายเลขที่ไม่มีผู้สมัคร	-	3	0.04	1.28
3.2 เขียนคำรัฐบาล	-	1	0.01	0.43
รวมบัตรเสียที่เกิดจากผู้เลือกตั้ง	-	205	2.46	87.61

ตารางที่ 23 (ต่อ)

สาเหตุ/ลักษณะของบัตรเสีย	ผู้ใช้สิทธิ	จำนวนบัตรเสีย	% ของบัตรเสียผู้ใช้สิทธิ	% ของบัตรเสียจากจำนวนบัตร
4. เกิดจากวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง	-	1	0.01	0.43
4.1 บัตรมีรอยฉีกขาดเนื่องจากการกาบัตร (เพราะที่รองเขียนไม่เรียบ)	-	-	-	-
4.2 กาไม้ชัดเจน ชีตซ้ำหลายครั้ง (เพราะปากกาเขียนไม่ออก)	-	1	0.01	0.43
5. การวินิจฉัยของคณะกรรมการนับคะแนน	-	28	0.35	1.97
5.1 บัตรที่กาถูกต้อง (ไม่เข้ากับลักษณะในข้อ 1, 2, 3 และ 4) แต่กรรมการให้เป็นบัตรเสีย	-	-	-	-
5.2 บัตรที่กาถูกต้องบางส่วน เพราะกาแล้วขีดฆ่าทิ้ง เปลี่ยนไปเลือกหมายเลขอื่น แต่กรรมการให้เป็นบัตรเสีย	-	27	0.34	1.54
5.3 ไม่ทราบเหตุผล	-	1	0.01	0.43
รวมทั้งสิ้น	8,015	234	2.92	100.00

ร้อยละของบัตรเสียเปรียบเทียบกับกลุ่มเขตชั้นนอกและกลุ่มเขตชั้นใน
จำแนกตามสาเหตุและลักษณะบัตรเสีย

สาเหตุ/ลักษณะบัตรเสีย	กลุ่มเขตชั้นนอก		กลุ่มเขตชั้นใน	
	บัตรเสีย	ร้อยละ	บัตรเสีย	ร้อยละ
1. ผู้เลือกตั้ง ไม่รู้วิธีลงคะแนน	80	34.2	48	20.5
2. ผู้เลือกตั้ง เจตนาทำให้บัตรเสีย	41	17.5	32	13.7
3. กาหมายเลขที่ไม่มีผู้สมัคร, ค่ารัฐบาล	2	0.8	2	0.8
4. เกิดจากวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง	1	0.4	-	-
5. การวินิจฉัยของคณะกรรมการนับคะแนน (บัตรที่กาถูกต้องบางส่วน แต่กรรมการ ให้เป็นบัตรเสีย)	23	9.9	5	2.2
รวม	147	62.8	87	37.2

15

หมายเหตุ : แสดงให้เห็นถึงจำนวนบัตรเสียที่เกิดขึ้นจากความไม่รู้วิธีการลงคะแนน ซึ่งหากจะนำระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนแบบเยอรมันซึ่งเป็นระบบที่ใหม่มาใช้ อาจทำให้เกิดบัตรเสียเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ย่อมไม่เป็นการสะท้อนเจตจำนงของประชาชนได้อย่างถูกต้อง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁵ ฝ่ายพัฒนาการเมืองและการปกครอง สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย, "การประเมินพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2529" (กันยายน 2530), หน้า 27-28. (อัดสำเนา)

ตารางที่ 24 แสดงเหตุผลในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2526

จำแนกตาม	เหตุผล							ร้อยละ	จำนวน
	1	2	3	4	5	6	7		
<u>เพศ</u>									
1. ชาย	23.6	3.2	2.6	1.6	1.0	56.8	11.3	53.1	627
2. หญิง	23.8	3.2	2.9	5.2	3.8	53.6	7.4	46.9	554
<u>อายุ</u>									
1. 20-30 ปี	25.9	1.7	2.4	2.9	1.2	56.7	9.0	34.6	409
2. 31-50 ปี	20.9	3.3	2.0	2.4	3.3	57.7	10.5	38.9	459
3. 51 ปีขึ้นไป	24.9	5.1	4.2	5.1	2.2	49.8	8.6	26.5	313
<u>การศึกษา</u>									
1. ป.4 ลงมา	24.0	5.5	3.9	6.1	4.3	49.0	7.3	41.7	492
2. ป.5- ม.ศ.5	27.8	1.8	3.8	2.1	1.5	52.4	10.7	28.6	338
3. ประกาศนียบัตร - อื่นๆ	21.9	2.1	-	0.4	0.5	61.0	13.9	15.8	187
4. ปริญญาตรี ขึ้นไป	16.5	0.6	-	0.6	-	73.8	8.5	13.9	164
<u>อาชีพ</u>									
1. ข้าราชการ	19.7	-	-	-	-	70.1	10.2	13.3	157
2. นักธุรกิจ	18.8	2.0	-	2.0	1.0	66.3	9.9	8.6	101
3. ค้าขายส่วนตัว	23.2	5.0	4.3	5.0	1.8	52.5	8.2	23.7	280
4. เกษตรกร	31.2	3.7	4.7	6.5	3.7	42.3	7.9	18.2	215
5. กรรมกร	25.2	5.8	3.4	2.9	5.8	48.5	8.3	17.4	206
6. ครู-อาจารย์	31.3	3.1	-	-	-	56.3	9.4	5.4	64
7. ศิลปิน-ดารา	50.0	-	-	-	-	50.0	-	0.2	2
8. อื่น ๆ	16.0	-	1.9	1.9	0.6	64.7	14.7	13.2	156

ตารางที่ 24 (ต่อ)

จำแนกตาม	เหตุผล							ร้อยละ	จำนวน
	1	2	3	4	5	6	7		
ที่อยู่									
1. กทม.	14.6	0.5	0.5	2.3	1.5	69.2	11.3	33.0	390
2. ในเมือง	23.8	3.3	4.6	3.8	0.3	54.0	10.2	33.1	391
3. ชนบท	32.5	5.8	3.0	3.8	5.0	43.0	7.0	33.9	400
ร้อยละ	23.7	3.2	2.7	3.3	2.3	55.3	9.43	100.0	-
จำนวน	280	38	32	39	27	653	112	-	1,181

16

หมายเหตุ

1. = ต้องการให้คนที่ตนเองใจ ไปทำงาน
2. = เจ้าหน้าที่ทางราชการร้องขอ
3. = ผู้สมัครหรือพรรคพวกร้องขอ
4. =ญาติเพื่อนฝูงร้องขอ
5. = เห็นคนอื่นไป
6. = ถือเป็นเรื่องที่
7. = ไม่มีความเห็น

: แสดงให้เห็นถึงเหตุผลในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่ จะพบว่าผู้ลงคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะลงคะแนนเพราะถือเป็นเรื่องที่ หากนำระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนแบบเยอรมันมาใช้ อาจจะไม่สามารถใช้ประโยชน์จากระบบดังกล่าวในการจัดตั้งรัฐบาล

¹⁶ สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 130-131.

ตารางที่ 25 แสดงทัศนคติต่อนโยบายหลักของรัฐบาลของผู้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2526

จำแนกตาม	ทัศนคติ			ร้อยละ	จำนวน
	ไม่พอใจ	กลาง ๆ	พอใจ		
<u>เพศ</u>					
1. ชาย	5.9	47.5	46.6	53.1	627
2. หญิง	4.7	52.2	43.1	46.9	554
<u>อายุ</u>					
1. 20-30 ปี	6.2	49.6	44.3	34.6	409
2. 31-50 ปี	5.7	45.8	48.6	38.6	459
3. 51 ปีขึ้นไป	3.8	55.6	40.6	26.5	313
<u>การศึกษา</u>					
1. ป.4 ลงมา	3.5	51.4	45.1	41.7	492
2. ป.5 - ม.ศ.5	4.7	44.7	50.6	28.6	338
3. ประกาศนียบัตร - อนุฯ	7.5	51.3	41.2	15.8	187
4.ปริญญาตรีขึ้นไป	9.8	53.0	37.2	13.9	164
<u>อาชีพ</u>					
1. ข้าราชการ	7.6	43.3	49.0	13.3	157
2. นักธุรกิจ	7.9	55.4	36.6	8.6	101
3. ค้าขายส่วนตัว	6.1	48.6	45.4	23.7	280
4. เกษตรกร	2.8	44.2	53.0	18.2	215
5. กรรมกร	1.0	52.4	46.6	17.4	206
6. ครู-อาจารย์	4.7	56.3	39.1	5.5	64
7. ศิลปิน-ดารา	-	-	100.0	0.2	2
8. อื่น ๆ	9.6	56.4	34.0	13.2	156

ตารางที่ 25 (ต่อ)

จำแนกตาม	ทัศนคติ			ร้อยละ	จำนวน
	ไม่พอใจ	กลาง ๆ	พอใจ		
<u>ที่อยู่อาศัย</u>					
1. กทม.	8.7	56.4	34.9	33.0	390
2. ในเมือง	4.9	48.6	46.5	33.1	391
3. ชนบท	2.5	44.3	53.5	33.9	400
ร้อยละ	5.3	49.7	45.0	100.0	-
จำนวน	63	587	531	-	1,181

17

หมายเหตุ : แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจในนโยบายของพรรคการเมือง โดยพิจารณาจากเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย จะพบว่าทัศนคติเป็นกลาง โดยมีได้นำนโยบายของรัฐบาลมาพิจารณาในการลงคะแนนเท่าใดนัก หากนำระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนแบบเยอรมันมาใช้ อาจจะไม่สามารถใช้ประโยชน์จากระบบดังกล่าวในการจัดตั้งรัฐบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองควรถูกได้รับ
ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2529 ตามวิธีการคิดคะแนนเสียงแบบ
แฮร์ - นิมิเยอร์

ลำดับ	พรรค	คะแนนนิยม	ที่นั่งได้รับจริง	ที่นั่งตามวิธีการคิด คะแนนเสียงแบบ แฮร์ - นิมิเยอร์	ผลต่าง
1	ประชาธิปัตย์	8,448,695	100	89	+11
2	ชาติไทย	6,496,005	63	68	-5
3	กิจสังคม	4,565,570	51	48	+3
4	สหประชาชาติไทย	3,810,643	38	40	-2
5	ราษฎร	2,785,696	18	29	-11
6	ประชากรไทย	2,612,711	24	28	-4
7	กิจประชาคม	2,268,346	15	24	-9
8	ก้าวหน้า	1,998,421	9	21	-12
	รวม	32,986,087	-	347	-

18

หมายเหตุ : เพื่อแสดงจำนวนที่นั่งที่พรรคการเมืองควรถูกได้รับตามวิธีการคิดคะแนนเสียง
แบบแฮร์ - นิมิเยอร์ โดยมีวิธีการลดจำนวนพรรคการเมืองที่จะเข้าสู่
สภาผู้แทนราษฎร คือ พรรคการเมืองที่จะได้รับการแบ่งสรรที่นั่งในสภา
ผู้แทนจะต้องได้คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า 5% จากคะแนนเสียงทั้งประเทศ

ข้อบังคับของพรรคประชาธิปัตย์¹⁹

หมวดที่ 2 การบริหารพรรค

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการอำนวยการพรรคประชาธิปัตย์คณะหนึ่ง มีจำนวนอย่างน้อย 7 คน อย่างมากไม่เกิน 15 คน เรียกว่า คณะกรรมการกลาง ประกอบด้วย

(1) หัวหน้าพรรค	เป็นประธาน
(2) รองหัวหน้าพรรค (คนเดียวหรือหลายคน)	เป็นกรรมการ
(3) เลขาธิการ	เป็นกรรมการ
(4) ผู้ควบคุมเสียง	เป็นกรรมการ
(5) เทร่ญิก	เป็นกรรมการ
(6) บรรณารักษ์	เป็นกรรมการ
(7) โฆษก	เป็นกรรมการ
(8) นายทะเบียน	เป็นกรรมการ
(9) ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ไม่เกิน 7 คน	เป็นกรรมการ

หมวดที่ 11 การเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ 57 การคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กัด ในการเลือกตั้งซ่อมกัด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลาง

หมายเหตุ : แสดงให้เห็นถึงอำนาจการบริหารพรรคการเมืองจะอยู่ที่คณะกรรมการกลาง รวมทั้งการคัดเลือกตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่ไม่มีหลักเกณฑ์ที่เป็นประชาธิปไตย

¹⁹หยุด แสงอุทัย, พรรคการเมือง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์, 2517), หน้า 609.

ภาพที่ 2 แสดงบัตรเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ 18
เมืองแบเกอดอร์ฟ (Bergedorf) เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม ค.ศ. 1976

Stimmzettel

für die Bundestagswahl im Wahlkreis 18 Bergedorf am 3. Oktober 1976

Sie haben 2 Stimmen

hier 1 Stimme
für die Wahl
eines Wahlkreisabgeordneten
(Erststimme)

hier 1 Stimme
für die Wahl
einer Landesliste (Partei)
(Zweitstimme)

1	Schmidt, Helmut Bundeskanzler Hamburg 82 Heubergerweg 80	SPD	Sozialdemokratische Partei Deutschlands	☐
2	Dr. Reimers, Stephan Theologe Hamburg 52 Törnanger Str. 50	CDU	Christlich Demokratische Union Deutschlands	☐
3	Bodelt, Wolfgang Oberlehrer a. D. Hamburg 60 Cesar-Kloster-Ring 4	F.D.P.	Freie Demokratische Partei	☐
4	Peemüller, Hans-Heinz Rentner Hamburg 72 Meisterstraße 7	AUD	Aktionsgemeinschaft Unabhängiger Deutscher	☐
5	Hetzer, Hans Schornsteinfeger Hamburg 26 Hörner Weg 47a	DKP	Deutsche Kommunistische Partei	☐
				☐
				☐
				☐
				☐
10	Prien, Hans Geschäftsführer Hamburg 28 Höper 114, Parz. 502	NPD	Nationaldemokratische Partei Deutschlands	☐

☐	SPD	Sozialdemokratische Partei Deutschlands Schmidt, Wehner, Dr. Apel, Gionig, Dr. Menecke	1
☐	CDU	Christlich Demokratische Union Deutschlands Blumenfeld, Rufe, Dr. Reimers, Demm, Franke	2
☐	F.D.P.	Freie Demokratische Partei Frau Schuchardt, Krst, Weber, Bodelt, Cierwonka	3
☐	AUD	Aktionsgemeinschaft Unabhängiger Deutscher Frau Johansson, Paasch, Frau Peemüller, Dr.-Ing. Heydt, Frau Benter	4
☐	DKP	Deutsche Kommunistische Partei Eberbach, Wienecke, Hoff, Frau Luth, Stürmann	5
☐	EAP	Europäische Arbeiterpartei Helenbrock, Frau Hopf, Frau Tannen, Bessel	6
☐	GIM	Gruppe Internationale Marxisten Hackbusch, Glies, Zanory, Lierow	7
☐	KPD	Kommunistische Partei Deutschlands Lenze, Stamer, Wachmann, Heide	8
☐	KBW	Kommunistischer Bund Westdeutschland Pöner, Frau Oerkaampf, Dank, Rochelz, Schween	9
☐	NPD	Nationaldemokratische Partei Deutschlands Sabrautzky, Timmermann, Frau Rahn, Dr. Dr. Othnesorge Müller	10

²⁰Hand, Georgel and Sasse, European Electoral System Handbook
(London : Butterworths Litho, 1979), p.64.

The Electoral Law of the Federal Republic of Germany

enacted on 7 May 1956 (Federal Law Gazette I, p. 383)

Later versions: 1 September 1975 (Federal Law Gazette I, p. 2325) and 4 August 1976 (Federal Law Gazette I, pp. 2133, 2799,, last amended by the Sixth Law of 7 December 1982 to amend the Federal Electoral Law, (Federal Law Gazette I, p. 1613)

Index

First Chapter:	§
Electoral System (§§ 1 to 7)	
Composition of the German Bundestag and Suffrage Principles	1
Division of the Electoral Area	2
Constituency Delimitation Commission and Division into Constituencies	3
Votes	4
Polling in the Constituencies	5
Election by Land List	6
Combined Lists	7
Second Chapter:	
Electoral Bodies (§§ 8 to 11)	
Organization of Electoral Bodies	8
Appointment of Electoral Bodies	9
Activity of Electoral Committees and Electoral Boards	10
Honorary Posts	11
Third Chapter:	
Franchise and Eligibility (§§ 12 to 15)	
Franchise	12
Disqualification from Voting	13
Exercising the Voting Right	14
Eligibility to Stand for Parliament	15

Fourth Chapter:

Preparations for the Election (§§ 16 to 30)	§
Election Day	16
Voters' Register and Polling Cards	17
Right to Nominate Candidates for Election	18
Submitting Nominations	19
Content and Form of Constituency Nominations	20
Selection of Party Candidates	21
Spokesmen	22
Withdrawal of Constituency Nominations	23
Alteration of Constituency Nominations	24
Remedying Errors and Defects	25
Acceptance of Constituency Nominations	26
Land Lists	27
Acceptance of the Land Lists	28
Exclusion from the Combination of Land Lists	29
Ballot Papers	30

Fifth Chapter:

The Poll (§§ 31 to 36)	
Public Character of the Poll	31
Inadmissible Electioneering	32
Preserving the Secrecy of the Ballot	33
Casting the Vote by means of Ballot Papers	34
Casting the Vote by means of Voting Machines	35
Postal Ballot	36

Sixth Chapter:

Establishment of the Election Result (§§ 37 to 42)	
Establishment of the Result in the Polling Districts	37
Establishment of the Result of the Postal Ballot	38
Invalid Votes, Rejection of Postal Ballot Letters, Rules for Establishing Invalidity	39
Decision of the Electoral Board	40

Establishment of the Election Result in the Constituency	§ 41
Establishment of the Election Result for the Land Lists	42
Seventh Chapter:	
Special Regulations for By-Elections and Repeat Elections (§§ 43 to 44)	
By-elections	43
Repeat Elections	44
Eighth Chapter:	
Attaining and Losing Membership of the German Bundestag (§§ 45 to 48)	
Attaining Membership of the Bundestag	45
Loss of Membership of the Bundestag	46
Decision on the Loss of Membership	47
Appointment of Successors from the Lists, and Replacement Elections	48
Ninth Chapter:	
Final Provisions (§§ 49 to 56)	
Contestation	49
Irregularities	49a
Costs of the Election	50
Election Statistics	51
Federal Election Regulations	52
Transitional Provisions	53
Time Limits and Dates	53a
Berlin Clause	54
Extension of the Area of Application of this Law	55
Coming into Force	56

First Chapter

Electoral System

§ 1 Composition of the German Bundestag* and Suffrage Principles

(1) Subject to variations resulting from this Law, the German Bundestag shall consist of 518 Members. They shall be elected in a universal, direct, free,

* Federal Parliament

equal and secret ballot by the Germans entitled to vote, in accordance with the principles of proportional representation combined with the personal election of candidates.

(2) Of the Members, 259 shall be elected from constituency nominations in the constituencies and the rest from Land nominations (Land lists.)

§ 2. Division of the Electoral Area

(1) The area in which this Law applies shall be the electoral area.

(2) The division of the electoral area into constituencies shall be as shown in the Annex to this Law.*

(3) Each constituency shall be divided into polling districts for the purpose of voting.

§ 3 Constituency Delimitation Commission and Division into Constituencies

(1) The Federal President shall appoint a permanent Constituency Delimitation Commission. It shall consist of the President of the Federal Statistical Office, a Judge of the Federal Administrative Court, and five other members.

(2) The Commission shall have the task of reporting on population changes in the electoral area and of explaining whether it considers alterations in the delimitation of constituencies to be necessary in the light of such changes, and what alterations should be made. In its report it may submit re-delimitation proposals also for other reasons. In presenting its proposals for the delimitation of constituencies, the Commission shall bear in mind the following principles:

1. The Laender boundaries shall be respected.
2. The population of a constituency should not deviate from the average population of the constituencies by more than 25 per cent in either direction; where the deviation constitutes more than 33 1/3 per cent, a re-delimitation shall be made.
3. The number of constituencies in the respective Laender should as far as possible correspond to the latter's share of the total population.
4. Each constituency should form a coherent area.
5. Wherever possible, the boundaries of communes, districts and towns independent of district administration should be respected.

* Not attached to this translation.

In the determination of population figures, aliens (Section 1, subsection 2, of the Aliens Law) shall not be taken into account.

(3) The report of the Constituency Delimitation Commission shall be rendered to the Federal Minister of the Interior within one and a half years after the beginning of the legislative term of the Bundestag. The Federal Minister of the Interior shall immediately forward it to the Bundestag and shall publish it in the Federal Official Bulletin. At the request of the Federal Minister of the Interior the Constituency Delimitation Commission shall render a supplementary report; in this case the second sentence shall apply *mutatis mutandis*.

(4) Should Land boundaries be altered in accordance with the statutory provisions procedure in case of changes in the territory of the Laender according to Article 29 (7) of the Basic Law, the boundaries of the constituencies affected shall also be altered correspondingly. Should two or more constituencies be affected in the incorporating Land, or should an exclave of a Land be formed, the new territory shall belong to the constituency to which belongs the commune, the commune district, or the non-commune area to which it has been added.

§ 4 Votes

Each voter shall have two votes, a first vote to be cast for a Member of Parliament representing a constituency and a second vote to be cast for a Land list.

§ 5 Polling in the Constituencies

In each constituency one member shall be returned to Parliament. The candidate obtaining the majority of the votes cast shall be deemed elected. Where two or more candidates obtain the same number of votes, the election shall be settled by the Constituency Returning Officer drawing lots.

§ 6 Election by Land List

(1) For the distribution of the seats to be occupied on the basis of Land lists, the second votes cast for each Land list shall be added up. In cases where a successful candidate in a constituency is one who has been nominated in accordance with § 20, subsection (3), or by a party not entitled to submit a Land list in the Land in question, the second votes of those voters whose first votes were cast for him shall be disregarded. There shall be deducted from the total number of Members of Parliament (§ 1, subsection (1)) the number of successful constituency members referred to in the second sentence above or nominated by parties which, in accordance with subsection (4) of the present Section, are not to be taken into consideration. The remaining seats shall be distributed among the Land lists in proportion to the totals of their second

votes to be taken into account according to the first and second sentence, using the d'Hondt maximum number system. In case of equal maximum numbers the assignment of the last seat shall be decided by the Federal Returning Officer drawing lots.

(2) From the number of members thus arrived at for each Land list, the number of seats won by the party in question in the constituencies of the respective Land shall be deducted. The remaining seats shall be filled from the Land list concerned in the order laid down therein. Candidates who have been elected in a constituency shall be disregarded in the Land list. Should more seats be assigned to a Land list than there are candidates nominated in it, these seats shall remain vacant.

(3) A party shall retain all the seats it has gained in the constituencies even if they exceed number arrived at in accordance with subsection (1). In this event the total number the of seats (§ 1, subsection (1)) shall be increased by the difference in the numbers; renewed calculation as under subsection (1) of this Section shall not take place.

(4) In distributing the seats among the Land lists, only such parties shall be taken into consideration as have obtained at least five per cent of the valid second votes cast in the electoral area or have won a seat in at least three constituencies. The first sentence shall not apply to lists submitted by parties representing national minorities.

§ 7 Combined Lists

(1) Unless it is declared that one or more Land lists concerned are to be excluded from the combination of lists, Land lists of the same party shall be deemed to be combined.

(2) In the distribution of seats, combined lists shall be considered to be a single list in relation to the other lists.

(3) The seats assigned to a combined list shall be distributed among the Land lists concerned in proportion to their second votes, using the d'Hondt maximum number system. § 6, subsection (1), first, second, fourth and fifth sentences, as well as subsections (2) and (3) shall apply mutatis mutandis.

Second Chapter

Electoral Bodies

§ 8 Organization of Electoral Bodies

(1) Electoral bodies shall be

the Federal Returning Officer and the Federal Electoral Committee for the Electoral Area

a Land Returning Officer and a Land Electoral Committee for each Land, .
a Constituency Returning Officer and a Constituency Electoral Committee for
each constituency,

an Electoral Officer and an Electoral Board for each polling district, and
at least one Electoral Officer and an Electoral Board in each constituency to
establish the results of the postal ballot. The number of Electoral Boards
necessary to complete the counting of the postal votes on election day shall be
determined by the Returning Officer.

(2) For several neighbouring constituencies a Joint Constituency Returning
Officer may be appointed and a Joint Electoral Committee formed; the order
shall be made by the Land Returning Officer.

(3) To establish the results of the postal ballot, Electoral Officers and Electro-
ral Boards need not be appointed for every constituency but for one or several
municipalities or for each district in the constituency. The order shall be made
by the Land Government or the agency designated by it.

§ 9 Appointment of Electoral Bodies

(1) The Federal Returning Officer and his Deputy shall be appointed by the
Federal Minister of the Interior; the Land Returning Officers, Constituency
Returning Officers and Electoral Officers and their Deputies shall be appointed
by the Land Government or the agency designated by it.

(2) The Electoral Committees shall be composed of the Returning Officer as
Chairman and of six persons entitled to vote appointed by him as Committee
Members. The Electoral Boards shall be composed of the Electoral Officer as
Chairman, of his Deputy and of another three to five persons entitled to vote
appointed as Board Members by the Electoral Officer; the Land Government
or the agency designated by it may order that the members of the Electoral
Board shall be appointed by the local authority and the members of the Elec-
toral Board for the establishment of the results of the postal ballot by the Con-
stituency Returning Officer, in the event of an order pursuant to § 8 (3), by the
local authority or county authority alone or in consultation with the Electoral
Officer. In appointing Committee Members and Board Members, regard shall
as far as possible be paid to the political parties represented in the polling
district concerned.

(3) No person may be a member of more than one electoral body. Candidates standing for election, spokesmen for nominations and their deputies may not be appointed to membership of an electoral body.

§ 10 Activity of Electoral Committees and Electoral Boards

The Electoral Committees and Electoral Boards shall meet and reach their decisions in public session. Decisions shall be taken by majority vote; in the case of a tie the Chairman shall have the casting vote.

§ 11 Honorary Posts

The Members of the Electoral Committees and the Members of the Electoral Boards shall perform their functions in an honorary capacity. Every person entitled to vote shall be bound to accept this honorary post if it is offered to him or her. The honorary post may only be refused on substantial grounds.

Third Chapter Franchise and Eligibility

§ 12 Franchise

(1) All Germans within the meaning of Article 116 Para. (1) of the Basic Law shall be entitled to vote, provided that on the day of election they

1. have reached the age of 18 years,
2. have had a domicile or have otherwise been permanently resident for at least three months within the area of application of this Law, and
3. are not disqualified from voting under § 13.

(2) Provided they fulfil the other conditions, civil servants, soldiers, employees and workers in the public service being domiciled or otherwise permanently resident outside the area of application of this Law by order of their employer, and the members of their households, shall also be entitled to vote. Upon their return into the area of application of this Law, the period of three months provided for in subsection (1) No. 2 above shall not apply.

(3) For the purposes of this Law, a domicile shall be any enclosed space which is used for dwelling or sleeping. Caravans and house-boats, however, shall only be considered to be domiciles if they are not or only occasionally moved.

(4) To the extent that any of the persons mentioned hereunder has no domicile in the area of application of this Law, there shall be considered to be a domicile within the meaning of subsection (1) No. 2:

1. for seamen and the members of their household, the ship occupied by them if the ship is entitled to fly the Federal Flag under the Flag Law of 8th February 1951 (Federal Law Gazette I, p. 79), last amended by the Consular Law of 11th September 1974 (Federal Law Gazette I, p. 2317),
2. for boatmen in inland navigation and the members of their household, the vessel occupied by them if the vessel is enrolled in a ship's register within the area of application of this Law,
3. for persons serving a sentence of imprisonment imposed by a court of law as well as for other persons accommodated in an institution, the detention establishment or the respective institution.

§ 13 Disqualification from Voting

A person shall be disqualified from voting if

1. he or she does not possess the voting right pursuant to a judicial decision,
2. he or she has been legally incapacitated or is under guardianship for reasons of mental deficiency unless the person furnishes proof in the form of a certificate from the guardianship court that the guardianship has been ordered with his or her consent,
3. he or she is accommodated in a psychiatric hospital in accordance with § 63 of the Penal Code,
4. he or she is accommodated not only temporarily in a psychiatric hospital for reasons of mental illness or deficiency pursuant to a judicial decision based on statutory regulations of a Land.

§ 14 Exercising the Voting Right

- (1) Only such persons as are entered in a voters' register or have a polling card shall be permitted to vote.
- (2) Anyone entered in a voters' register may only vote in the polling district in the voters' register of which he or she is entered.
- (3) Anyone possessing a polling card may vote in the constituency in which the polling card was issued,
 - a) by casting his or her vote in any polling district of this constituency, or
 - b) by postal ballot.
- (4) Each person entitled to vote may vote only once and must do so personally.

§ 15 Eligibility to Stand for Parliament

(1) There shall be eligible to stand for parliament only such persons as, on election day,

1. have been Germans within the meaning of Article 116 Para. (1) of the Basic Law for at least one year, and
2. have reached the age of 18 years.

(2) A person shall be ineligible to stand for parliament if

1. he or she is disqualified from voting under § 13,
2. he or she has been deprived by judicial decision of eligibility to stand for parliament or of qualification to hold public office; or
3. without possessing German citizenship, he or she is a German within the meaning of Article 116 Para (1) of the Basic Law and has attained this legal status by renouncing German citizenship under the Law for the Regulation of Questions of Citizenship of 22nd February 1955 (Federal Law Gazette I, p. 65).

Fourth Chapter Preparations for the Election

§ 16 Election Day

The Federal President shall decide the day on which the general election is to take place (election day). The election day must fall on a Sunday or on a statutory public holiday.

§ 17 Voters' Register and Polling Cards

(1) The local authorities shall maintain a register of persons entitled to vote for each polling district. The voters' register shall be laid out on display for the general public from the twentieth to the fifteenth day before the election.

(2) A person entitled to vote who is prevented from casting his or her vote in the polling district in the voters' register of which he or she is entered, or has not been entered in the voters' register for reasons outside his control, shall be issued with a polling card on application.

§ 18 Right to Nominate Candidates for Election

(1) Nominations of candidates may be submitted by parties and, in accordance with § 20, by persons entitled to vote.

(2) A party which has not been continuously represented in the Bundestag or in a Landtag* since the last election to the one or the other by at least five members nominated by the party itself may only submit a nomination as a party if it has announced its intended participation in the election to the Federal Returning Officer not later than the forty-seventh day before the election and has been recognized as a party by the Federal Electoral Committee.

(3) The Federal Electoral Committee shall establish not later than the thirty-seventh day before the election the following, which shall be binding on all electoral bodies:

1. which parties have been continuously represented in the Bundestag or in a Landtag since the last election to the one or the other by at least five members nominated by the party itself, and
2. which associations having announced their participation as under Para. (2) shall be recognized as parties for the election.

(4) A party may submit only one constituency nomination for each constituency and only one Land list for each Land.

§ 19 Submitting Nominations

Constituency nominations shall be submitted in writing to the Constituency Returning Officer, and Land lists to the Land Returning Officer, not later than 6 p.m. on the thirty-fourth day before the election.

§ 20 Content and Form of Constituency Nominations

(1) A constituency nomination may only contain the name of one candidate. Each candidate may only be named in one constituency and there only in one nomination. A person may only be nominated if he or she has given his or her consent in writing; such consent shall be irrevocable.

(2) Constituency nominations by parties must bear the personal and handwritten signatures of the executive committee of the Land party organisation or, where such Land organisations do not exist, the personal and handwritten signatures of the executive committees of the next lower regional organisations (§ 7, subsection (2), of the Law on Political Parties) in whose area the constituency is situated. Constituency nominations by parties referred to in § 18, subsection (2) above, must in addition bear the personal and handwritten signatures of at least 200 persons entitled to vote from the constituency; proof that the signatories are entitled to vote must be furnished with the nomination.

* Land Parliament

The requirement to present 200 signatures shall not apply to constituency nominations by parties representing national minorities. § 18, subsection (2) shall apply mutatis mutandis.

(3) Other constituency nominations must bear the personal and handwritten signatures of at least 200 persons entitled to vote from the constituency concerned.

(4) Constituency nominations by parties must contain the name of the party submitting them as well as any shortened form of its name if such form is used by it; other constituency nominations must show a distinctive code word.

§ 21 Selection of Party Candidates

(1) A person may only be named as candidate of a party in a constituency if he or she has been selected for this purpose in an assembly of party members for the selection of a constituency candidate or in a special or general assembly of party representatives. An assembly of party members for the selection of a constituency candidate shall be an assembly of members of the party who at the time of their meeting are entitled to vote in the election to the Bundestag within their constituency. A special assembly of party representatives shall be an assembly of representatives elected by such an assembly of party members from their own ranks. A general assembly of party representatives shall be an assembly appointed in general by such an assembly of party members from their own ranks in view of forthcoming elections, in accordance with the statutes of the party concerned (§ 6 of the Law on Political Parties).

(2) Where districts and towns independent of district administration comprise several constituencies, the candidates for those constituencies of which the area does not intersect the boundary of the district or of the town independent of district administration, may be selected in a joint assembly of members or representatives.

(3) The candidates and the representatives for the assemblies of representatives shall be selected by secret ballot. Elections may take place at the earliest thirty-two months, in the case of the representatives' assembly at the earliest 23 months, after the beginning of the legislative term of the German Bundestag; this shall not apply if the period of legislature ends prematurely.

(4) The executive committee of the Land party organisation or, where such Land organisations do not exist, the executive committees of the next lower regional organisations (§ 7, subsection (2), of the Law on Political Parties) in whose area the constituency is situated, or another body provided for this purpose in the party's statutes, may object to the decision of an assembly of

members or representatives. If such objection is raised, the ballot shall be repeated. Its result shall be final.

(5) Further details regarding the election of representatives for the representatives' assembly, the convening and the quorum of the assembly of members or representatives, as well as the procedure for the selection of the candidate, shall be regulated by the parties concerned in accordance with their statutes.

(6) One copy of the record of the selection of the candidate, with details as to the place and time of the assembly, the form of the invitation, the number of members attending and the result of the ballot, shall be submitted together with the constituency nomination. In so doing, the chairman of the assembly and two participants designated by it shall give to the Constituency Returning Officer an assurance in lieu of an oath to the effect that the selection of the candidates has taken place by secret ballot. The Constituency Returning Officer shall have competence to administer such an assurance in lieu of an oath; he shall be deemed to constitute an authority within the meaning of § 156 of the Penal Code.

§ 22 Spokesmen

(1) In every constituency nomination a spokesman and a deputy should be designated. If such designation is not made, the first signatory shall be considered to be the spokesman and the second to be his deputy.

(2) Unless provided otherwise in this Law, only the spokesman and his deputy, each for himself, shall be entitled to make and receive binding statements concerning the constituency nomination.

(3) The spokesman and his deputy may be removed from their posts and replaced by others through a written statement addressed to the Constituency Returning Officer by the majority of the signatories of the constituency nomination.

§ 23 Withdrawal of Constituency Nominations

A constituency nomination may be withdrawn by a joint written statement of the spokesman and his deputy, provided no decision has yet been reached as to its acceptance. A constituency nomination signed by at least 200 persons entitled to vote may also be withdrawn by the majority of the signatories through a statement bearing their personal and handwritten signatures.

§ 24 Alteration of Constituency Nominations

After the expiration of the period for submitting nominations, a constituency nomination may be altered only through a joint statement in writing by the spokesman and his deputy and only if the candidate has died or has become ineligible to stand for parliament. The procedure laid down in § 21 need not be adhered to, and the signatures as provided in § 20, subsections (2) and (3), shall not be required. After a decision has been made on the acceptance of a constituency nomination (§ 26, subsection (1), first sentence), alterations of any kind shall be excluded.

§ 25 Remedying Errors and Defects

(1) The Constituency Returning Officer shall examine constituency nominations immediately after their receipt. If he discovers errors or defects in a constituency nomination he shall immediately notify the spokesman and demand that such errors or defects as can be corrected be remedied in due time.

(2) After expiration of the period for submitting nominations, errors or defects may only be remedied in nominations which are otherwise valid. A nomination shall not be valid if

1. the form and period prescribed under § 19 have not been adhered to,
2. the valid signatures required pursuant to § 20 (2), first and second sentences, and subsection (3), together with proof that the signatories are entitled to vote are missing, unless such proof cannot be furnished in time due to circumstances for which the person entitled to make the nomination is not responsible,
3. in the case of a party nomination, the name of the party has been omitted, the necessary recognition of party status under § 18, subsection (2) above has been refused, or the evidence required under § 21 has not been furnished,
4. the candidate is inadequately described, so that his or her identity cannot be established,
5. the candidate's written consent is lacking.

(3) After the decision has been made on the acceptance of a constituency nomination (§ 26, subsection (1), first sentence), no remedying of errors and defects shall be permissible.

(4) The spokesman may appeal to the Constituency Electoral Committee against instructions given by the Constituency Returning Officer in proceedings for the remedying of errors and defects.

§ 26 Acceptance of Constituency Nominations

(1) The Constituency Electoral Committee shall decide on the acceptability of constituency nominations on the thirtieth day before the election. It shall reject nominations if they

1. are submitted too late, or
2. do not meet the requirements established by this Law and by the Federal Election Regulations, unless laid down otherwise in these provisions. The decision shall be announced at the meeting of the Constituency Electoral Committee.

(2) If the Constituency Electoral Committee rejects a constituency nomination an appeal may be made to the Land Electoral Committee within three days after the announcement of the decision. The spokesman for the constituency nomination, the Federal Returning Officer, and the Constituency Returning Officer shall be entitled to appeal. The Federal Returning Officer and the Constituency Returning Officer may also appeal against a decision by which a constituency nomination is accepted. The persons concerned attending the appeal proceedings shall be heard. The decision on the appeal must be taken not later than the twenty-fourth day before the election.

(3) The Constituency Returning Officer shall publish the accepted constituency nominations not later than the twentieth day before the election.

§ 27 Land Lists

(1) Land lists may only be submitted by political parties. They must bear the personal and handwritten signatures of the executive committee of the Land party organisation or, where Land organisations do not exist, those of the executive committees of the next lower regional organisations (§ 7, subsection (2) of the Law on Political Parties) existing within the territory of the Land; moreover, in the case of the political parties mentioned in § 18, subsection (2), they must be so signed by one per thousand of the persons entitled to vote in the Land at the last elections to the Bundestag, but by not more than 2.000 persons entitled to vote. When submitting the Land lists proof that the signatories supporting a nomination by one of the parties referred to in § 18, subsection 2, are entitled to vote must also be furnished. The requirement to present additional signatures shall not apply to Land lists of parties representing national minorities.

(2) Land lists must show the name of the party submitting them as well as any shortened form of its name if such form is used by it.

(3) The names of the candidates must be listed in recognizable sequence. If such recognizable sequence is lacking, the alphabetical order of the surnames, and in case of identical surnames, the alphabetical order of the Christian names, shall be decisive.

(4) A candidate may only be nominated in one Land, and there only in one Land list. Only such persons as have given their consent in writing may be named in a Land list; such consent shall be irrevocable.

(5) § 21, subsections (1), (3), (5) and (6), as well as §§ 22 to 25 shall apply mutatis mutandis, provided that the assurance in lieu of an oath to be given under § 21, subsection (6), second sentence shall also cover an assurance to the effect that the sequence of the names of candidates shown in the Land list has been laid down by secret ballot.

§ 28 Acceptance of the Land Lists

(1) The Land Electoral Committee shall decide on the acceptance of the Land lists on the thirtieth day before the election. It shall reject Land lists if they

1. are submitted too late, or
2. do not meet the requirements established by this Law and by the Federal Election Regulations, unless laid down otherwise in these provisions.

If a list fails to meet the requirements in respect only of individual candidates, their names shall be deleted from the Land list.

(2) If the Land Electoral Committee rejects a Land list wholly or in part, an appeal may be made to the Federal Electoral Committee within three days after the announcement of the Federal Electoral Committee within three days after the announcement of the decision. The spokesman for the Land list and the Land Returning Officer shall be entitled to appeal. The Land Returning Officer may also appeal against a decision by which a Land list is accepted. The persons concerned attending the appeal proceedings shall be heard. The decision on the appeal must be taken not later than the twenty-fourth day before the election.

(3) The Land Returning Officer shall publish the accepted Land lists not later than the twentieth day before the election.

§ 29 Exclusion from the Combination of Land Lists

(1) Exclusion from the combination of Land lists (§ 7) shall be notified to the Federal Returning Officer by the spokesman for the Land list concerned and

his deputy by means of a joint written statement not later than 6 p. m. on the twentieth day before the election.

(2) The Federal Electoral Committee shall decide on the statements under subsection (1) above not later than the sixteenth day before the election. § 28, subsection (1), second sentence, shall apply mutatis mutandis.

(3) Not later than the fifteenth day before the election, the Federal Returning Officer shall publish the combinations of lists and the Land lists for which a statement has been made under subsection (1) above.

§ 30 Ballot Papers

(1) The ballot papers, their envelopes and the envelopes for the postal ballot (§ 36, subsection (1)) shall be officially manufactured.

(2) The ballot paper shall contain

1. for the constituency elections, the names of the candidates of the accepted constituency nominations; additionally, in the case of constituency nominations by parties, it shall show the names of these parties as well as any shortened form of their names if such form is used by them, while in respect of other constituency nominations it shall, moreover, bear the distinctive code word.

2. for elections by Land lists, the names of the parties and any shortened form of their names if such form is used by them, as well as the names of the first five candidates on the Land lists accepted.

(3) The order of the Land lists of parties which were represented in the last Bundestag shall be determined by the number of second votes which each obtained at the last Bundestag election in the Land concerned. The remainder of the Land lists shall follow in the alphabetical order of the names of the parties. The order of the constituency nominations shall be the same as the order of the corresponding Land lists. Other constituency nominations shall follow in the alphabetical order of the names of the parties or of the code words.

Fifth Chapter

The Poll

§ 31 Public Character of the Poll

Polling shall be public. The electoral board may eject from the polling station any persons who disturb public order and peace.

§ 32 Inadmissible Electioneering and Publication of Opinion Poll Results

- (1) In the building in which the polling station is located it shall be forbidden to influence voters in any way by word, sound, writing or image.
- (2) The results of opinion polls after votes have been cast may not be published before the expiry of the time prescribed for the election.

§ 33 Preserving the Secrecy of the Ballot

- (1) Measures shall be taken to ensure that the voter cannot be observed while marking his or her ballot paper and placing it in the envelope. Ballot boxes for the reception of the envelopes must be such that they ensure the preservation of the secrecy of the ballot.
- (2) A voter who is illiterate or who is prevented by a physical handicap from marking the ballot paper, from placing it in the envelope, from handing the envelope over to the Electoral Officer or from placing it into the ballot box himself or herself, may be aided by a person of his or her confidence.

§ 34 Casting the Vote by means of Ballot Papers

- (1) Votes shall be cast by using official ballot papers in official envelopes.
- (2) The voter shall
 1. cast his or her first vote by marking the ballot paper with a cross or other sign clearly indicating for which candidate the vote is intended, and
 2. cast his or her second vote by marking the ballot paper with a cross or other sign clearly indicating for which Land list the vote is intended.

§ 35 Casting the Vote by means of Voting Machines

- (1) In order to facilitate the casting and counting of votes, voting machines equipped with independent registers may be used instead of ballot papers, envelopes and ballot boxes.
- (2) Voting machines within the meaning of subsection (1) above must guarantee the secrecy of voting. They must be officially licensed in their design to be used at elections to the Bundestag for individual elections or on a general scale. The Federal Minister of the Interior shall decide on the licensing of a voting machine on the application of its manufacturer. The use of an officially licensed voting machine shall be subject to approval by the Federal Minister of the Interior. Such approval may be pronounced in respect of individual elections or with general effect.

(3) The Federal Minister of the Interior shall be authorized to issue detailed regulations by statutory ordinance not requiring the approval of the Bundesrat* concerning:

1. the conditions for the official licensing of the design of voting machines as well as for the withdrawal and the revocation of the licence,
2. the procedure governing the official licensing of the design,
3. the procedure governing the examination of a voting machine as to the type corresponding to the officially licensed design,
4. the public testing of a voting machine prior to its use,
5. the procedure governing the official approval of the use as well as the withdrawal and the revocation of the approval,
6. the particularities contingent upon the use of voting machines in relation to the election.

In the cases provided for in Nos. 1 and 3, the statutory ordinance shall be issued in agreement with the Federal Minister of Economics.

(4) As regards the operation of a voting machine, § 33, subsection (1), first sentence, and subsection (2), shall apply mutatis mutandis.

§ 36 Postal Ballot

(1) If voting by postal ballot, the voter shall send in a sealed postal ballot envelope to the Constituency Returning Officer of the constituency in which his or her polling card was issued:

- a) his or her polling card, and,
- b) in a separate sealed envelope, his or her ballot paper, early enough to ensure that the postal ballot letter will arrive not later than 6 p.m. on election day. § 33, subsection (2), shall apply mutatis mutandis.

(2) On the polling card the voter or the person of his or her confidence shall give an assurance in lieu of an oath to the Constituency Returning Officer that the ballot paper has been marked either personally or in accordance with the declared intent of the voter. The Constituency Returning Officer shall have competence to administer such an assurance in lieu of an oath; he shall be deemed to constitute an authority within the meaning of § 156 of the Penal Code.

(3) In the event of an order by the Land government or by an agency designated by it pursuant to § 8, subsection 3, the place of the Constituency Return-

* Laender Chamber

ing Officer referred in subsection 1, first sentence, and in subsection 2, shall be taken by the local authority that has issued the voting cards or the administrative authority of the county in which the local authority is situated.

(4) Postal ballot letters may be posted as standard mail without any special form of despatch, free of charge, if contained in official election envelopes. If the sender chooses a special form of despatch he must pay the amount in excess of the letter rate. The Federal Government shall pay the Deutsche Bundespost the letter rate for every official election envelope forwarded by it, posted unstamped, or sent by special mail.

Sixth Chapter

Establishment of the Election Result

§ 37 Establishment of the Result in the Polling Districts

After the closing of the poll the Electoral Board shall establish how many votes have been cast in the polling district for the individual constituency nominations and Land lists.

§ 38 Establishment of the Result of the Postal Ballot

The Electoral Board appointed for the postal ballot shall establish how many postal votes have been cast for the individual constituency nominations and Land lists.

§ 39 Invalid Votes, Rejection of Postal Ballot Letters, Rules for Establishing Invalidity

(1) Votes shall be invalid if the ballot paper

1. has not been handed over in an official voting envelope,
2. has been handed over in a voting envelope which evidently differs from the other envelopes in a manner endangering the secrecy of the ballot, or which contains a distinctly palpable object,
3. has not been officially manufactured or is valid for another constituency,
4. shows no marking,
5. does not reflect the voter's intent beyond any doubt,
6. contains any addendum or reservation.

In the cases mentioned under Nos. 1 to 4, both votes shall be invalid.

(2) Several ballot papers contained in a voting envelope shall be considered to be one ballot paper if their wording is identical or if only one of them has

been marked; otherwise they shall count as one ballot paper with two invalid votes.

(3) If the voting envelope has been handed over empty, both votes shall be considered to be invalid. Where only one vote has been cast on the ballot paper, the vote not cast shall be invalid.

(4) If voting is by postal ballot, postal ballot letters shall be rejected if

1. the postal ballot letter has not arrived in time,
2. no or no valid ballot paper is enclosed in the postal ballot envelope,
3. no voting envelope is annexed to the postal ballot envelope,
4. neither the postal ballot envelope nor the voting envelope is sealed,
5. the postal ballot envelope contains several voting envelopes but not an equal number of valid polling cards bearing the prescribed assurance in lieu of an oath,
6. the voter or the person of his or her confidence has failed to sign the prescribed assurance in lieu of an oath for the postal ballot on the polling card,
7. no official voting envelope has been used,
8. a voting envelope has been used which evidently differs from the other envelopes in a manner endangering the secrecy of the ballot, or which contains a distinctly palpable object.

The senders of postal ballot letters that are rejected shall not be counted as voters; their votes shall be deemed not to have been cast.

(5) The votes of a voter having taken part in the postal ballot shall not become invalid if he dies before or on election day, moves out of the area of application of this Law, or is disqualified from voting pursuant to § 13.

§ 40 Decision of the Electoral Board

The Electoral Board shall decide on the validity of the votes cast and on any queries and objections arising during the poll and during the counting of votes. The Constituency Electoral Committee shall have a right of verification.

§ 41 Establishment of the Election Result in the Constituency

(1) The Constituency Electoral Committee shall establish how many votes have been cast in the constituency for the individual constituency nominations and Land lists, and which candidate has been elected Deputy for the constituency.

(2) The Constituency Returning Officer shall notify the candidate who has been elected Deputy for the Constituency, and shall invite him to state in writing within a week whether he accepts the election.

§ 42 Establishment of the Election Result for the Land Lists

(1) The Land Electoral Committee shall establish how many votes have been cast in the Land for the individual Land lists.

(2) The Federal Electoral Committee shall establish how many seats have been won by the individual Land lists, and which candidates have been elected.

(3) The Land Returning Officer shall notify the elected candidates and invite them to state in writing within a week whether they accept the election.

Seventh Chapter

Special Regulations for By-elections and Repeat Elections

§ 43 By-elections

(1) A by-election shall take place

1. if an election has not been held in a constituency or a polling district,
2. if a constituency candidate dies after the acceptance of his or her nomination, but before the election.

(2) The by-election should take place not later than three weeks after the date of the general elections. The date of the by-election shall be determined by the Land Returning Officer.

(3) The by-election shall be subject to the same regulations and shall take place on the same basis as the general elections.

§ 44 Repeat Elections

(1) If an election is declared wholly or partly invalid as a result of the scrutiny proceedings, it shall be repeated as required by the respective decision.

(2) The repeat election shall be subject to the same regulations as the general elections, it shall be held with the same nominations and, provided less than six months have passed since the general elections, on the basis of the same register of voters, unless the decision reached under the scrutiny procedure shall prescribe otherwise with regard to nominations of candidates and registers of voters.

(3) The repeat election must take place not later than sixty days after the decision by which the election was declared invalid has become legally effective. Where the election has been declared only partially invalid, there shall be no repeat election if it is certain that a new Bundestag will be elected within six months. The date of the repeat election shall be determined by the Land Returning Officer or, in the case of a repeat election for the whole electoral area, by the Federal President.

(4) The election results shall be newly established on the basis of the repeat election, in accordance with the regulations laid down in the Sixth Chapter. § 41, subsection (2) and § 42, subsection (3) shall apply *mutatis mutandis*.

Eighth Chapter

Attaining and Losing Membership of the Bundestag

§ 45 Attaining Membership of the Bundestag

An elected candidate shall attain membership of the Bundestag upon receipt by the appropriate Returning Officer of his letter of acceptance within the period and in the form prescribed in § 41, subsection (2) or § 42, subsection (3), but not before the expiration of the period of legislature of the last Bundestag and, in the case of § 44, subsection (4), not before the withdrawal of the member elected as a result of the original election. If the elected candidate fails to send or does not in due form send a letter of acceptance before the expiration of the legally prescribed period, the election shall be considered accepted as at the time of expiration. An acceptance under reserve shall count as a refusal. Statements of acceptance and refusal shall be irrevocable.

§ 46 Loss of Membership of the Bundestag

- (1) A deputy shall lose his or her membership of the Bundestag
1. if the attainment of membership is invalid,
 2. if the election result is newly established,
 3. if he or she loses one of the prerequisites for permanent eligibility,
 4. by resigning,
 5. if the Federal Constitutional Court finds in accordance with Article 21, paragraph 2, second sentence of the Basic Law that the political party or party section of which the deputy is a member is unconstitutional.

Any grounds for loss of membership as may be laid down in other statutory provisions shall not be affected.

(2) A deputy whose election in the constituency is invalid shall nevertheless retain his or her membership of the Bundestag if he or she was at the same time elected on a Land list but was disregarded pursuant to § 6, subsection (2), third sentence.

(3) Resignation shall only be effective if it is declared in writing to the President of the Bundestag, to a German notary having his seat within the area of application of this Law, or to a member of a German mission abroad who is authorized to authenticate documents. The deputy shall be required to transmit to the President of the Bundestag the declaration of resignation attested by a notary or presented to a mission abroad. The resignation shall be irrevocable.

(4) If a party or section of a party is declared unconstitutional by the Federal Constitutional Court in accordance with Article 21, paragraph 2, second sentence of the Basic Law, the deputies shall lose their membership of the Bundestag, and their successors on the list shall lose their candidacy, if they have been members of that party or party section during the period between the filing of the application (§ 43 of the Law on the Federal Constitutional Court) and the pronouncement of the decision (§ 46 of the Law on the Federal Constitutional Court). To the extent that deputies having lost their membership in accordance with the first sentence above were elected in constituencies, the election of a constituency deputy shall be repeated in such constituencies, § 44, subsections (2) to (4) being applied mutatis mutandis; in these cases the deputies who have lost their membership in accordance with the first sentence above shall not be allowed to appear as candidates. If deputies having lost their membership in accordance with the first sentence above were elected on the basis of a Land list of the party or section of a party declared unconstitutional, their seats shall remain vacant. Otherwise § 48, subsection (1) shall be applicable.

§ 47 Decision on the Loss of Membership

(1) A decision on the loss of membership under § 46, subsection (1) shall be made

1. in the case of No. 1, under the scrutiny procedure,
2. in the case of Nos. 2 and 5, by a resolution of the Council of Senior Members of the Bundestag,
3. in the case of No. 3, if eligibility has been lost as a result of a judicial decision, by a resolution of the Council of Senior Members of the Bundestag, otherwise under the scrutiny procedure,

4. in the case of No. 4, by the President of the Bundestag issuing a confirmation of the declaration of resignation.

(2) If a decision on the loss of membership is made under the scrutiny procedure, the deputy concerned shall withdraw from the Bundestag as soon as the decision shall become legally effective.

(3) If the Council of Senior Members or the President of the Bundestag decides on the loss of membership, the deputy concerned shall withdraw from the Bundestag as soon as the decision has been taken. The decision shall be taken ex officio without delay. Within two weeks after the decision has been served upon him or her, the deputy concerned may apply for a decision on the loss of membership to be taken by the Bundestag under the scrutiny procedure. Such decision shall be served upon the applicant in accordance with the provisions of the Law on the serving of documents in administrative procedure.

§ 48 Appointment of Successors from the Lists, and Replacement Elections

(1) If an elected candidate dies or refuses to accept election, or if a member dies or subsequently withdraws from the Bundestag for any other reason, the vacant seat shall be filled by an appointment from the Land list of that party for which the departed member stood at the election. In the selection of the successor those candidates on the list who have subsequently to the drawing up of the Land list resigned from the party concerned shall not be taken into consideration. If the list is exhausted, the seat shall remain vacant. The decision as to which candidate from the list is to succeed to the seat shall be taken by the Land Returning Officer. § 42, subsection (3) and § 45 shall apply mutatis mutandis.

(2) If the departed member has been elected as the constituency member for a group of voters or a party which had not been allowed to submit a Land list in the Land, a replacement election shall be held in the constituency. The replacement election must be held not later than sixty days after the seat has become vacant. There shall be no replacement election if it is certain that a new Bundestag will be elected within six months. The replacement election shall be conducted according to the general regulations. The election date shall be determined by the Land Returning Officer. § 41, subsection (2) and § 45 shall apply mutatis mutandis.

Ninth Chapter Final Provisions

§ 49 Contestation

Any decisions and measures directly affecting the electoral procedure may only be contested by means of the legal remedies provided by this Law and the Federal Election Regulations and by way of the scrutiny procedure.

§ 49a Irregularities

(1) Any person who

1. contrary to the provisions of § 11 refuses an honorary post without sufficient reason or evades the responsibilities of such office without sufficient excuse or
2. contrary to the provisions of § 32, subsection 2, publishes the results of opinion polls of voters decisions after voting before the time prescribed for voting has expired,
shall be guilty of an irregularity.

(2) An irregularity pursuant to subsection 1 (1) may carry a fine of up to 1,000 Deutsche Mark, and an irregularity pursuant to subsection 1 (2) a fine of up to 100,000 Deutsche Mark.

(3) The administrative authority within the meaning of § 36, subsection 1 (1), of the Law on Irregularities is

1. for irregularities pursuant to subsection 1 (1)

- a) the Constituency Returning Officer, if a person eligible to vote unjustifiably refuses to accept the office of Electoral Officer, Deputy Electoral Officer or member of the Electoral Board or County Electoral Committee or evades the responsibilities of such office without sufficient reason,
- b) the Land Returning Officer, if a person eligible to vote refuses to accept the office of a member of the Land Electoral Committee or evades the responsibilities of such office without sufficient reason,
- c) the Federal Returning Officer, if a person eligible to vote refuses to accept the office of member of the Federal Electoral Committee or evades the responsibilities of such office without sufficient reason;

2. for irregularities pursuant to subsection 1 (2), the Federal Returning Officer.

§ 50 Costs of the Election

(1) The Federation shall reimburse the Laender for their own and their communes' (commune associations') necessary expenditure arising from the election by the payment of a fixed amount for each person entitled to vote which shall be determined in relation to the size of each commune.

(2) The fixed amount shall be determined by the Federal Minister of the Interior with the consent of the Bundesrat. In determining the amount, current staff and material costs and costs for the use of premises and facilities belonging to the Laender and communes (commune associations) shall not be taken into consideration.

§ 51 Election Statistics

(1) The results of the German Federal Parliamentary Elections shall be statistically analyzed.

(2) In polling districts to be selected by the Federal Returning Officer in consultation with the Land Returning Officers and the Land Statistical Offices, statistics shall also be worked out on the sex and age of the persons entitled to vote and of the voters, taking into consideration the votes cast for the individual nominations. The division of the poll according to age-group and sex shall only be admissible if the secrecy of each vote cast is fully preserved.

§ 52 Federal Election Regulations

(1) The Federal Minister of the Interior shall issue the Federal Election Regulations necessary for the implementation of this Law. He shall in particular include therein statutory provisions regarding

1. the appointment of Returning Officers and Electoral Officers, the formation of Electoral Committees and Electoral Boards, and the activities, quorum and procedure of the electoral bodies,
2. appointments to honorary electoral posts, the reimbursement of expenses to persons holding honorary electoral posts, and the procedure for imposing fines,
3. the hours of the poll,
4. the delimitation of polling districts and their notification to the public,
5. the various preconditions for entry in the voters' registers, the keeping of such registers, their public display, their correction and closing, objections to, and complaints against, a voters' register, and the notification of persons entitled to vote,

6. the various preconditions for the granting of polling cards and their issuance, and regarding objections to, and complaints against, the refusal of polling cards,
 7. proof that the preconditions for possessing the right to vote are met,
 8. the procedure to be followed according to § 18, subsections (2) and (3),
 9. the submission, content and form of nominations and relevant documents, their examination, the elimination of errors and defects, their acceptance, complaints against decisions of the Constituency Electoral Committee and the Land Electoral Committee, as well as the publication of nominations,
 10. the form and content of the ballot paper, and regarding the voting envelope,
 11. the provision, furnishing and notification to the public of the polling stations as well as devices ensuring the secrecy of the poll and voting booths,
 12. the casting of votes, including special arrangements to meet special conditions,
 13. the postal ballot,
 14. voting in hospitals and nursing institutions, monasteries and convents, residential premises and areas closed by sanitary police, as well as social therapy and penal institutions,
 15. the establishment of the election results, their onward reporting to the appropriate authorities, their public announcement, and the notification of the successful candidates,
 16. the conduct of by-elections, repeat elections and replacement elections as well the appointment of successors from the lists of candidates.
- (2) The statutory provisions shall not require the consent of the Bundesrat.

§ 53 Transitional Provisions

As long as, with regard to Article 2 of the Agreement on Relations between the Federal Republic of Germany and the Three Powers of 23rd October 1954 (Federal Law Gazette 1955 II, p. 305) in conjunction with the Letter of the three High Commissioners in the version of 23rd October 1954 (Federal Law Gazette 1955 II, p. 500), there are obstacles in the way of the full application of this Law to the Land Berlin, the following provisions shall apply:

1. The number of members of the Bundestag, as laid down in § 1, subsection (1), shall be reduced to 496, and the number of members to be elected by constituency nominations, as laid down in § 1, subsection (2), shall be reduced to 248.
2. To these shall be added 22 deputies of the Land of Berlin in accordance with the following provisions:
 - a) The Chamber of Deputies of Berlin shall elect the deputies, together with a sufficient number of reserve deputies, on the basis of the compositions of the Chamber of Deputies at the time of the Bundestag election. The political parties and parliamentary groups represented in the Chamber of Deputies at the said time shall make nominations accordingly.
 - b) The persons elected shall attain membership of the Bundestag upon their declaration of acceptance to the President of the Chamber of Deputies of Berlin. The President shall report the results of the election, enclosing the declarations of acceptance, to the President of the Bundestag without delay.
 - c) Eligibility to stand for parliament, and loss of membership, shall otherwise be governed *mutatis mutandis* by the provisions of this Law. If a member vacates his seat the next reserve deputy shall take his place. He must belong to the same party as the previous deputy at the time of his election.

§ 53a Time Limits and Dates

The time limits and dates provided for in this Law may not be extended or changed as a result of the fact that the last day of the period in question or a particular date falls on a Saturday, Sunday, a statutory or state-protected public holiday. A reversal to the previous state shall be precluded.

§ 54 Berlin Clause

This Law shall also be applicable in the Land of Berlin in accordance with the provisions of § 13, subsection (1) of the Third Transitional Law of 4th January 1952 (Federal Law Gazette I, p. 1). Statutory ordinances issued by virtue of this Law shall apply in the Land of Berlin in accordance with § 14 of the Third Transitional Law.

§ 55 Extension of the Area of Application of this Law

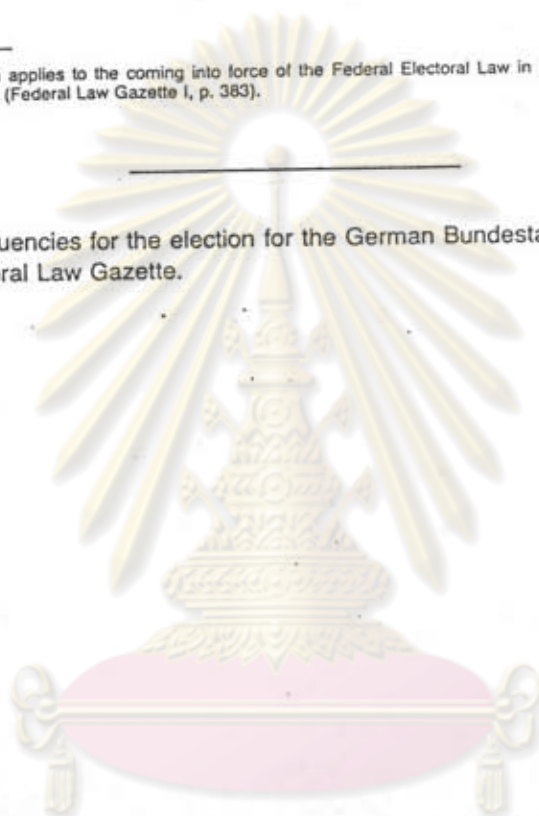
This Law shall be put into force in other parts of Germany after their accession in accordance with Article 23 of the Basic Law. The date of coming into force and the division into constituencies shall be determined by Federal law.

§ 56 Coming into Force

This Law shall come into force fourteen days after its promulgation.* It shall first be applied to the election of the third Deutsche Bundestag.

* This provision applies to the coming into force of the Federal Electoral Law in the original version of 7th May 1956 (Federal Law Gazette I, p. 383).

The constituencies for the election for the German Bundestag are published in the Federal Law Gazette.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายอินธิป สุทฆาญกร เกิดที่จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2508 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม และมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญานิติศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีพ.ศ. 2529 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งนิติกร 3 ศาลฎีกา กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย